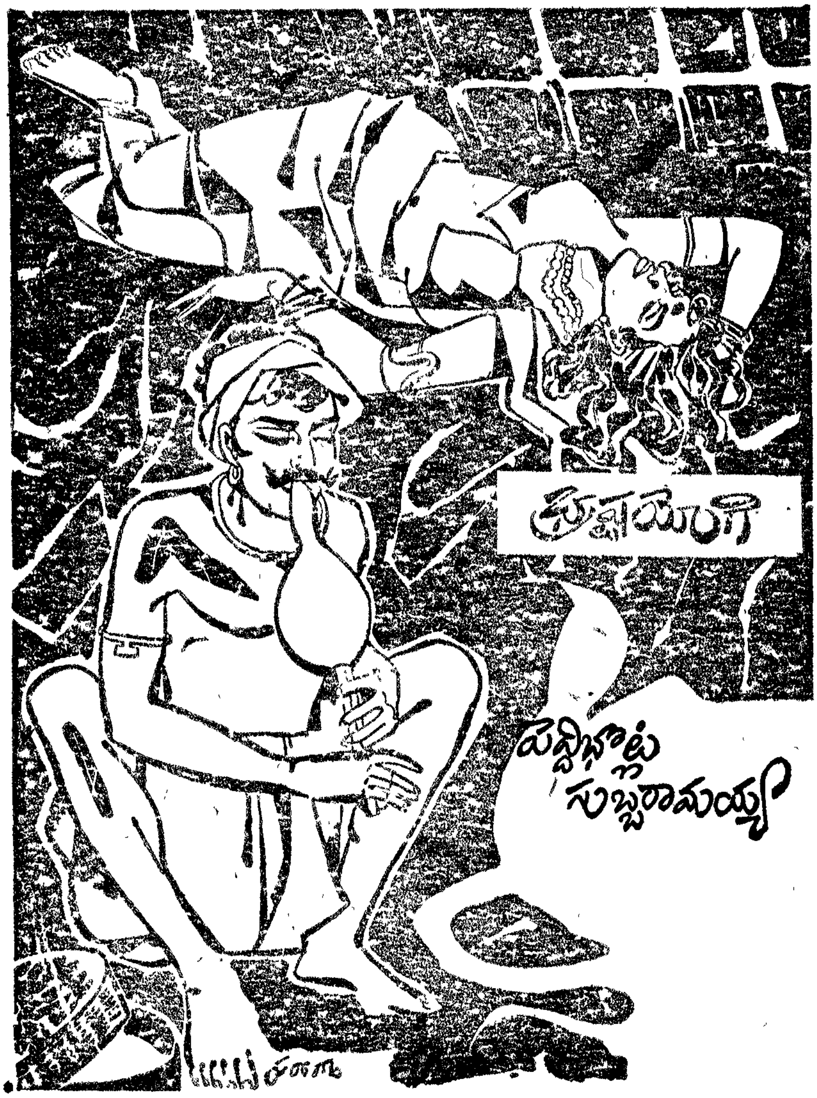

"ఇయాల ఎట్టాగైనా సూదిమందు కొవుక్కొని యింటికెల్లాలి," అనుకున్నాడు పాముల సింగన్న.... అతని భార్య గంగి ఒళ్లెరగని జ్వరంతో పల్లెటూరి పూరి—పాకలో పడిఉంది. ఆ ఊరి డాక్టరు "సూదిమందు యివ్వకపోతే జ్వరం తగ్గదు," అంటూ ఆ క్రిందటిరోజు సాయంకాలం చీటి వ్రాసి యిచ్చాడు. "ఎంతవుతాయి బాబయ్యా ఈ మందులు ?" అని అడిగితే, "మూడు రూపాయ లవుతా"యన్నాడు. సింగన్న రైలు దిగి వచ్చి తన పని ప్రారంభించి మూడు గంటలు దాటింది. ఇంత వరకూ పావలా బేరం మాత్రమే తగిలింది....కడుపులో మండుతూఉంటే ఆ డబ్బులు పెట్టి రెండిడ్లీలు తిని, టీనీళ్ళు త్రాగాడు....

కొన్ని నిముషాలాగి తన చుట్టూ కొంతమంది జనం చేరడం గమనించి, అతడు "సూడండి బాబా" అంటూ పాము—బుట్టమీది మూత తీశాడు. నల్లని కోడెత్రాచు 'బుస్సు'మని బుసకొడుతూ లేచింది. సింగన్న ఎడమ చేతితో బుట్ట—మూత పట్టుకొని పామును ఉడికిస్తూ కుడి మోకాలు మడిచి ఊపుతున్నాడు. నల్లగా నిగనిగలాడే పడగమీద తెల్లని కృష్ణపాదాలు మనోహరంగా మెరుస్తూఉండగా ఆ త్రాచుపాము తల అటూ యిటూ ఊపుతున్నది. అదను దొరికినప్పుడు బుస్సుమని కాటువేయ బోతున్నది.

అతని చుట్టూ పదిమంది జనం నిలబడి చోద్యం చూస్తున్నారు. అతడు ఒక వేరు చేతిలో ఉంచుకొని ఆ చేతిని పామునోటి దగ్గరికి తీసుకువెడుతూ, "సూడండి బాబూ! దీని మగత్యానికి ఎంత యిసపు పురుగైనా సరే, అట్టాఅట్టా తొలగిపోవాల.... మారాజులు .... మీరు కాల్చిపారేసే సిగరెట్టు కరీదు చెయ్యదిది.... ఏ యేళప్పుడు యాడకి పోతన్నా బొడ్లో కట్టుకు పోతే, చుట్టుపక్కల యిసపు జీవాలన్నీ తొంగుండిపోవాల.... బేడ్డబులకోసం సూడ మాకండి బాబులు...." అంటూ అలాగే వేరును పాముకు వాసన చూపించాడు. అంత పగతోనూ, భయంకరంగా లేచి కాటువేయ బోతున్న పాము ఎందుకో పడగను కుంచించుకుని తలవంచుకుని అణిగిపోతున్నది....

ఒక్కనిముషం తర్వాత సింగన్న బుట్టమీద మూతను మళ్లీ ఉంచుతూ, "ఈ పామును పట్టి అయిదురోజులవుతాది బాబయ్యా ! శేషను మాస్టరుగారి యింటి దూలానికి చుట్టుకుని ఉంటే పట్టేసినాను.... ఇదంతా గారడీ అనుకోమాకండి బాబులూ.... చెట్టు పుట్టలెంబడి తిరిగి, కట్టబడి సంపాయించిన వేరు యిది.... వరిగె ముగ్గులవ్వోళ్ళ. ఆడివమాట పొల్లుకాదు" అంటున్నాడు.

చుట్టూ చేరినవారిలో ఎక్కువమంది పామునూ, దాని ఆటనూ చూసేందుకే నిలబడ్డారు. సింగన్న బుట్టమీద మూత వేసివెయ్యగానే, అందులో నలుగురైదుగురు తమ దారిన తాము వెళ్లిపోయారు. మిగిలినవారు మళ్లీ పాము నెప్పుడు తీస్తాడా అని కాచుకుని ఉన్నారు. ఒక్కరుకూడా బేడ డబ్బులు యిచ్చి ఆ వేరుముక్కను కొన్న పాపన పోలేదు....

సింగన్నమాత్రం తన దగ్గరఉన్న వేరు మహత్యాన్ని పెద్దగొంతుకతో చాటుకుంటూనే ఉన్నాడు. మళ్లీ అయిదు నిముషాలలో మరికొంతమంది జనం వచ్చి చేరారు. నలుగురైదుగురు పిల్లలు పాము బుట్టమీద మూత ఎప్పుడు తీస్తాడా అని ఆత్రంగా ఎదురు చూస్తున్నారు.

అతడు మళ్లీ బుట్టమీది మూత తీసి, తన వేరు గొప్పదనాన్ని సోపపత్తికంగా నిరూపించడం ప్రారంభించాడు.... ఈ సారి అక్కడ చేరిన పదిపదిహేను మందిలోనూ యిద్దరు—ముగ్గురు జేబులు కొట్టేవారున్నారు. జనంఅంతా భయంకరంగా ఆడుతున్న పామువంకా, సింగన్నచేతిలోఉన్న వేరువంకా శ్రద్ధగా చూస్తూఉంటే, వారుమాత్రం పక్కవారి ముఖాలనూ, వారి జేబులనూ చూస్తున్నారు.

మళ్లీ సింగన్న పాము—బుట్టమీద మూత వెయ్యగానే, వారిలో కొందరు తమ పనులమీద తాము వెళ్లేందుకు వెనుదిరిగారు.... పిల్లలుమాత్రం బడికి వేళ అవుతున్నా, కదలకుండా మళ్లీ చూసేందుకోసమని అలాగే నిలబడిఉన్నారు. ఇంతలో, ఏం జరిగిందో తెలియదు; వెనుదిరిగిన వారిలో ఒకాయన ఒక్కసారిగా గావుకేకపెట్టాడు. అందరూ "ఏమయింది ? ఏమయింది ?" అంటూ, ఆయన చుట్టూ చేరారు. ఆయన ఆదుర్దాపడుతూ జేబు వెదుక్కుంటూ "నా పర్సు...." అని మాత్రం అన్నాడు. అందరికీ అర్థమయింది... "అందులో డబ్బెంతమాత్రం ఉందేమిటి ?" అని అడుగుతున్నాడొకాయన.... డబ్బు పోగొట్టుకున్న మనిషి మొహాన పట్టిన చెమటను కండువాతో తుడుచుకుంటూ: "పాతిక రూపాయలుండాలి...." అన్నాడు.

"ఇంకెందుకూ వృధా ప్రయాస ?.... ఈపాటికి చేతులు మారి చేరవలసిన చోటికి చేరేఉంటుందది.... ఎంతండీ ? క్షణాలమీద చేతులు మారి పోతాయి వస్తువులు...." అన్నాడొకాయన.

"అంత పకడ్బందీగా జరుతున్నాయన్నమాట దొంగతనాలు !" అని ముక్కుమీద వేలువేసుకున్నాడు మరొక వ్యక్తి.

ఇంతలో ఒక పోలీసు పేవ్‌మెంటు ఎక్కి వచ్చి "ఏమిటి ? ఏమిటి ? ఏం జరిగింది ?" అని ప్రశ్నించాడు. అక్కడివారిలో ఒక మనిషి పర్సు పోగొట్టుకున్న వ్యక్తిని చూపించి "వీరి పర్సు పోయిందండీ.... అందులో పాతిక రూపాయ లుండాలిట.." అన్నాడు. వివరాలన్నీ విని, పోలీసు కాస్సేపు చికాకుపడి, తర్వాత, "అంత అశ్రద్ధగా ఉంటే ఎల్లాగండీ మరీనూ ? మీపక్కన ఎవరు నిలబడిఉన్నారో గుర్తుపట్టగలరా ?" అని అడిగాడు. డబ్బు పోగొట్టుకున్న ఆసామీ: "ఇది బావుంది.... ఎలా చెప్పగలను ? నేను నా పక్కవాళ్ళ మొహాలు చూసేం

—45 వ పేజి చూడండి

మూకు కాదుగా యిక్కడ మంచున్నది ? అందరితో పాటు, పామునూ, పాములవాణ్ణీ చూస్తూ మంచు న్నాను'' అన్నాడు.

పోలీసు, జనం—వెనక బిక్కుబిక్కుమంటూ కూర్చునిఉన్న సింగన్నవంక తిరిగి, ''అంతా ఈ వెధవల మూలానే....రోడ్డపక్కన యిటువంటి బిచాణాలు పెట్టి మా ప్రాణాలు తీస్తారు..'' అంటూ ఒక అడుగు ముందుకేసి, కోపంతో, ''ఒరేయ్ ! నువ్వు మూటాముల్లే సర్దుకుని బయల్దేరు.... మళ్ళీ యిక్కడెక్కడైనా పరిచావంటే కాళ్ళు విరక్కొడతాను.... ఊఁ లే'' అన్నాడు.

సింగన్న ''నా తప్పేంఉంది నాయనగోరూ ! వేరు—ముక్కలమ్ముకుని బతికేవోణ్ణి....'' అంటూ ముందుకు అడుగువేసిన పోలీసును చూసి భయంతో ఆగిపోయాడు.

''నీ వేరూ, నువ్వూ గంగలో కలవండి. ముందా బుట్టలు నెత్తికెత్తుకో.... నేను సాయంకాలం దాకా ఈ రోడ్లమీదే తిరుగుతుంటాను. ఈ పరిసరాలలో ఎక్కడైనా మళ్లీ కనిపించావంటే ఈ రాత్రి అంతా స్టేషనులో అట్టేపెట్టి మక్కెలిరగ తన్నిస్తాను.... జాగ్రత్త....'' అన్నాడు పోలీసు.

సింగన్న రెండు పాముల—బుట్టలనూ నెత్తిమీద పెట్టుకొని, వేరుముక్కల సంచి బొడ్లో దోపుకుని, 'ఉస్సురు'ని నిట్టూర్చి బయలుదేరాడు. అప్పటికే అక్కడి జనంలో చాలామంది ఎటువాళ్లటు పోయారు.... డబ్బు పోగొట్టుకున్న పెద్దమనిషికూడా గొణుక్కుంటూ నెమ్మదిగా కదిలి పోయాడు.

* * *

పొద్దెక్కుతున్నది..... సూర్యబింబం కాలిన పెనంవలె జ్వలిస్తూ నిప్పులు కురిపిస్తున్నది.... గడ్డు—చలిరోజులే అయినా, పొద్దెక్కే కొద్దీ సూర్యుడు తీక్షణంగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఎముకలు కొరికే చలి అంతా రాత్రిపూటనే....

సింగన్న ఎడమ చెయ్యి కళ్ల కడ్డంపెట్టుకుని చూసి, ''అబ్బో ! చాలా పొద్దెక్కిందే'' అన్నాడు. అతడికి నీరసంగా ఉంది. పొద్దున్న ఎప్పుడో తిన్న రెండిడ్లీలూ, తాగిన టీనీళ్లూ యింకా పొట్టలో అలాగే కూర్చుని ఉన్నాయా ? .... కరకర ఆకలి వేస్తున్నది. నీరసంచేత కళ్లముందు నల్లని మచ్చలేవో కదులుతున్నాయి.

అతడు నిట్టూరుస్తూ ఒక నిద్రగన్నేరు చెట్టు నీడను కూర్చున్నాడు. పాముల—బుట్టలను తన పక్కనే పదిలంగా ఉంచుకుని వాటిమీద చెయ్యి ఆన్చి కూర్చుని ఆలోచనలో పడ్డాడు.—

అత డిప్పుడు తన పల్లెటూరికి ఆరుమైళ్ల దూరంలో ఉన్నాడు. ఆ ఊళ్లో తన పాకలో గంగి ఒళ్లెరగని జ్వరంతో నాలుగు రోజులనుంచి మూసిన కన్ను తెరవకుండా పడిఉన్నది .... ప్రతి రోజూ తను యింటికి వెళ్లగానే నవ్వుతూ ఎదురు వచ్చి (ఆ నవ్వు చూడగానే అతని బడలిక అంతా మాయమై పోయేది పాకలోపలికి తీసుకువెళ్లి వేడివేడి నీళ్లు తోడి, స్నానం కాగానే, వేడివేడి అన్నం వడ్డించేది. రెండు—మూడు రకాల కూరలతో అవన్నీ యింట్లో ఒండుకున్నవి కావు .... గంగి పనిచేసే యిళ్లలో ఎందరో అమ్మలక్కలను బతిమాలి తెచ్చినవి....) కడుపునిండా కొసరి

భ్రష్ట యోగి

12-వ పేజీ తరువాయి

కొసరి తినిపించేది .... ఆ తర్వాత పుచ్చపువ్వువంటి చల్లని వెన్నెలలో ఆరుబయట నులక మంచం వాల్చుకుని పడుకుంటే, ప్రాణాలెటు షికారు వెళ్లేవో! అలా పడుకుని గంగితో కబుర్లు చెబుతూ, నవ్వుతూ, నవ్విస్తూ ఉంటే, 'ఇక బతుక్కి కావలసిందేమున్నద'ని అనిపించేది. పొద్దున్న లేచింది మొదలూ ఇరవైనాలుగ్గంటలూ డబ్బుకోసం పాకులాడే ఈ మనుషు లందరికంటె, తాను సుఖంగా ఉన్నాననుకునేవాడు.... గంగి ఎన్నడూ 'తలనొప్పి' అని కూడా ఎరగదు... అటువంటి గంగి నాలుగు రోజుల క్రిందట అతడింటికి వెళ్లేసరికి మూలుగుతూ పడుకుని ఉంది. అడుగుల చప్పుడు విని, బరువుగా కనురెప్ప లెత్తి చూసి, 'నీళ్ల పోసుకోమనీ', 'అన్నంపెట్టుకు తినమనీ', సైగ చేసింది .... 'ఏటి ? అలా తొంగున్నావు ?' అని అతడు దగ్గరికి వెళ్లి నుదుటిమీద చెయ్యి వేస్తే చురుక్కుమన్నది .... 'ఆరాత్రి ఎలాగో తగ్గుతుంది లెమ్మ'ను కుంటే తగ్గవే లేదు. మర్నాడు అతడు ఆ ఊరి వైద్యుణ్ణి పిలుచుకు వద్దామని వెళ్లాడు. ఆయన అలోపతీ, ఆయుర్వేదమూ, హోమియో .... అన్ని రకాల వైద్యాలూ తెలిసిన మనిషి. చాలాసేపు అతన్ని నిలబెట్టి, మిగిలినవాళ్లను శ్రద్ధగా పరీక్షలు చేస్తూ రెండు గంటలు గడిపా డాయన! అక్కడికి వచ్చిన వారందరూ గంగిలా విపరీతంగా బాధపడిపోతున్న వాళ్లు కాదు .... కొంతమంది మామూలుగానే ఉన్నారు కూడా .... అయినా వాళ్లు డాక్టరు దగ్గరికి ఎందుకు వచ్చారో సింగన్నకు అంతుబట్టలేదు. చివరకు ఆయన అందర్నీ పంపించి లేస్తూ ''నేను రావాలిట్రా ? నీ పెళ్లాన్నే యిక్కడికి తీసుకు రాలేక పోయావా ?'' అని అడిగాడు. సింగన్న దణ్ణంపెట్టి ''కదల్లేకుండా ఉంది బాబూ ! లేకపోతే, తమకి కట్టం కలిగిత్తానా .... '' అన్నాడు. ఆయన వచ్చి, గంగిని పరీక్షించి ఒక గాజు గొట్టంతో జ్వరం కొలిచి 'అబ్బో' అని తల ఊపాడు. తర్వాత తన సంచిలోనుంచి మందులు తీసి కలిపి, నాలుగు పొట్లాలిచ్చి వెళ్లిపోయాడు. సింగన్న గంగి—పక్కనే కూర్చుని డాక్టరు చెప్పిన ప్రకారం వేళకు మందు నీళ్లలో కలిపి యిచ్చాడు. కాని జ్వరం తగ్గలేదు. మూడు రోజుల మందూ అయిపోయింది. ఆయన చివరిసారి నిన్న రాత్రి వచ్చి, ''లాభంలేదురా సింగన్నా! నీకు డబ్బు—ఖర్చు లేకుండా చెయ్యాలని చూశా నిన్నాళ్లూ ! కాని యిక యింజక్షన్ యివ్వాలి.... తప్పదు. లేకపోతే ఈ జ్వరం యింతలో తగ్గదు. రేపు ఈ మందులు కొనుక్కురా .... '' అన్నాడు చీటీమీద ఏదో వ్రాసి యిస్తూ. సింగన్న జాగ్రత్తగా, ఆ చీటీ అందుకుని ''ఎంత ఖరీదవుతాయి బాబుగారూ'' అని అడిగితే, ఆయన వెనుదిరిగి మూడు రూపాయ లుంటుందేమో'' అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

ఆలోచనలో పడిఉన్న సింగన్న—కాలిమీద చీమ కుట్టింది. అతడు ఉలిక్కిపడి దాన్ని దులిపేసి నిట్టూర్చి ''మూడు రూపాయలు .... '' అనుకున్నాడు. మూడు రూపాయలు తన కెలా వస్తాయి?

పొద్దున లేచింది మొదలూ చెట్లూ పుట్టల వెంబడి అడవుల్లో తిరిగి, వేరు సంపాయించి దాన్ని ఊళ్ల వెంబడి తిరిగి ఒక్కొక్కటి బేడ డబ్బులకు అమ్ముకుంటూ జీవయాత్ర సాగిస్తున్నాడు తను. తనకు ఒక్కరోజులో మూడు రూపాయలెక్కడినుంచి వస్తాయి ? తన దగ్గర ఉన్న వేరు ముక్క వాసన—కూడా పాములకు సరిపడదు. ఆ వాసన తగిలితే చాలు; ఎటువంటి పామైనా తల వంచుకుని తప్పుకుని వెళ్లిపోతుంది. పాము కరిచినా, తేలు కుట్టినా, మరే యితర విషప్రాణి కాటు వేసినా, యిక చెప్పవే అక్కర్లేదు. ఆ వేరు సంజీవిలా పనిచేస్తుంది. అంత ఉపయోగకరమైన అమృతంవంటి ఆ వేరు—ముక్కను బేడ డబ్బులకు జనం ఎందుకు ఎగబడి కొనరో అతని కర్థం కాలేదు.

ఇంతలో ఆ వీధిలో ఒక ఊరేగింపు వచ్చింది. సింగన్న ఆదుర్దాగా లేచి చూచాడు. ఖాకీ పంట్లామలూ, ఖాకీ—చొక్కాలూ, తలమీద టోపీలూ, బరువైన బూట్లూ ధరించి అన్ని కాలేజీల, స్కూళ్ల ఎన్. సి. సి. పిల్లలు 'మార్చ్' చేస్తూ వస్తున్నారు. వారి బరువైన బూట్ల చప్పుడు శ్రుతిపేయంగా వినవస్తున్నది. సింగన్న ''ఈళ్లు మిల్ట్రీవోళ్లు కాబోలు'' అని తనలోతా నమకున్నట్టు పైకి అన్నాడు. పక్కన నిలబడిఉన్న పెద్దమనిషి నవ్వి, ''వీళ్లు మిలటరీవాళ్లు కాదు; చదువుకునే పిల్లలు. యుద్ధం జరుగుతున్నది కదూ ? అవసరమైతే వీళ్లూ యుద్ధంలోకి వెళతారు....'' అన్నాడు.

సింగన్న యుద్ధం అనే మాట విని, ఉలిక్కిపడ్డాడు. అతని అన్న ఒకడు యుద్ధంలోనే చచ్చిపోయాడు. అతని తల్లి యుద్ధంలో బలైపోయిన పెద్దకొడుకును గురించే దిగులుపడి కళ్లు పోగొట్టుకుని ఆ వ్యథతోనే చచ్చింది. ఇప్పుడు మళ్లీ యుద్ధమా ? సింగన్న ఆదుర్దా

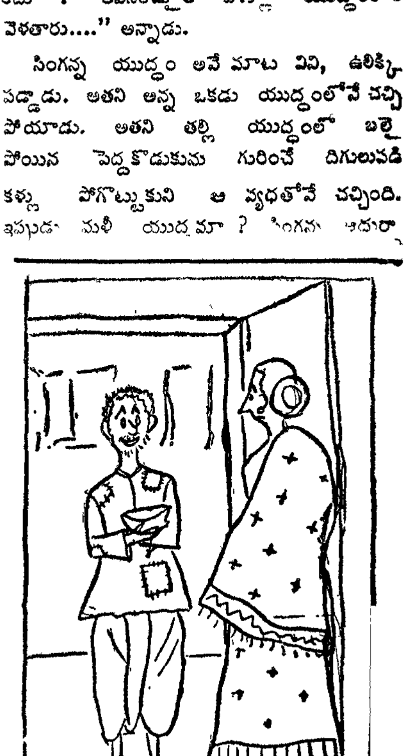

''అమ్మా, బంగాళదుంప వేపడం చేసుకుంటే కొంచెం పెడతారూ......''

కొద్దీ ఆ పెద్దమనిషిని ఆపి, 'యుద్ధం ఎవరితో బాబూ?' అని అడిగాడు. ఆయన ఆగి, సింగన్న కళ్లలోకి చూసి, చైనావాళ్లు మనమీదికి దండెత్తి వచ్చారు కాదుటయ్యా! నాలుగు రోజులనుంచీ సరిహద్దుల్లో, యుద్ధం జరుగుతున్నది. మన సైనికు లిప్పటికే కొన్ని వేలమంది చచ్చిపోయారు కూడా. యుద్ధం జరిగే చోట్లేమో అంతా మంచుకొండలూ, లోయలూ .... మన మిక్కడ ఒక రోజున చలిగా ఉంటేనే, సుతారంగా ఇళ్లలోనే మసుగులు పెట్టుకుని పడుకుండిపోతాం కదా. అక్కడ మన సైనికులు ఎన్ని కష్టాలు పడుతూ, యుద్ధం చేస్తున్నారో .. '' అన్నాడు.

ఆ మాటలు చెప్పి ఆయన వెళ్లిపోయాడు. సింగన్న మళ్లీ కూలబడ్డాడు. అతని మనసు కలవరపడింది. ఎందుకో చికాగ్గా ఉంది. బొడ్లో పొగాకుకాడకోసం వెదికితే ఒక చిన్న ముక్క దొరికింది. దానితోపాటు డాక్టరిచ్చిన సూదిమందు చీటీ కూడా బయటికి వచ్చింది. సింగన్న ఆ చీటీని అరిచేతిలో ఉంచుకుని మడతలు సరిజేసి చూశాడు. అందులో వ్రాసిఉన్న దేమిటో అతనికి తెలియలేదు. పొద్దుటినుంచి తిండి లేకపోవడంవల్ల అత .న్ను తిరుగుతున్నాయి. ఆ చీటీని మడిచి మళ్లీ బొడ్లో ఉంచుకుని, ఆ చిన్న పొగాకు కాడను నములటం ప్రారంభించాడు. సూర్యరశ్మి బంగారు-రంగులో ఉంది. రోడ్డుమీద నడుస్తున్న జనం—నీడలు పొడుగవుతున్నాయి. ఎవరో యిద్దరు మనుషులు అతని ముందునుంచే యుద్ధ విషయాలు మాట్లాడుకుంటూ వెడుతున్నారు.

సింగన్న కళ్లకు మూడు రూపాయి—నోట్లు కనిపిస్తున్నాయి; మూడు రూపాయి—బిళ్లలూ కనిపిస్తున్నాయి. ఆ నోట్లు అతని కళ్లముందే సీతాకోక—చిలుకల్లా తిరుగుతూ అతనికి అందకుండా ఉన్నాయి. ఆ రూపాయి—బిళ్లలు అతనిముందే గిరగిరా తిరుగుతూ ఊరిస్తున్నాయి. అతని కళ్లకు కొద్ది గజాల దూరంలో త్వరత్వరగా నడిచి వస్తున్న ఒక నడి—వయసు మనిషి కనిపించాడు.

ఆయన సింగన్నకు దగ్గరగా వచ్చి, పరకాయించి చూసి, "నీవు పామును పట్టగలవు కదూ? నిన్న పొద్దున చూశాను నేను. మా యింట్లో అరగంట సేపటినుంచీ హడావిడి పడుతున్నాము. నా వెంట రా ... '' అన్నాడు.

సింగన్న గబగబా బుట్టలు నెత్తి కెత్తుకున్నాడు. అడుగు ముందుక వేసి, తూలి -పడబోయి తమాయించుకున్నాడు. తర్వాత ఆయన—వెంట తేలిపోతున్న కాళ్లతో నడిచిపోయాడు.

అదొక పెంకుటిల్లు. ఇంటిముందు విశాలమైన ఆవరణ ఉంది. అందులో రకరకాల మొక్కలున్నాయి. ప్రహరీగోడ పక్కనే ఒకవైపున పాత పెంకులు పేర్చబడి ఉన్నాయి. ఇంట్లో ఆడవాళ్లూ, ఒక పన్నెండేళ్ల కుర్రవాడూ అక్కడ నిలబడి చూస్తున్నారు. ఆయన అటు చూపించి, 'అదుగో ఆ పెంకుల మధ్య కనిపించింది... బయటికి రాలేదు.... '' అన్నాడు ఆదుర్దాగా .... ఒకావె "పామును మనం చంపకూడదు .... పట్టించెయ్యడమే మంచిది... పిల్లలు తిరుగుతూఉండే యిల్లు'' అన్నది. తర్వాత తాము ఇంతకుపూర్వం పాముల్ని చంపడంవల్ల వచ్చిన అనర్థాలు చెప్పుకు పోతున్నది.

సింగన్న బుట్ట లొక పక్కన పెట్టుకుని బొడ్లోనుంచి ఒక వేరుముక్క చేతిలోకి తీసుకుని పచ్చికలో నడిచి ముందుకు వెళ్లాడు. తర్వాత పెంకులను చేత్తో కదపటం ప్రారంభించాడు. ఇంతలో మెరుపువలె బారెడు పొడుగున్న ఒక నల్ల త్రాచు పెంకులలోనుంచి బయటపడి జరజర పాకుతూ మరొకవైపుకు వెళ్లింది. సింగన్న దాని వెంట పడ్డాడు. చేతిలో వేరు ముక్కతో అతడూ, జరజరా పాకుతూ ఆ త్రాచుపామూ ఆవరణ అంతా పరుగు—పందాలు వేసుకున్నట్టు రెండు నిముషాల సేపు కలయ తిరిగారు. సింగన్నకు ఒళ్లంతా చెమటలు పట్టింది. ఆ పాము అతన్ని చాలా యిబ్బంది—పెడుతున్నది.

చివరకు బావి—మూల నుంచి పాము—తలను చేత్తో పట్టుకుని సింగన్న చెమటలు—కక్కుతూ యివతలికి వచ్చాడు. అక్కడ పంచలో చేరిన చిన్నా పెద్దా అందరూ విస్తుపోయారు. ఒకామె గుండెలమీద చెయ్యి వేసుకున్నది. ఆ కుర్రవాడు 'అబ్బ!' "నా అంత పొడుగున్నది .... '' అన్నాడు.

సింగన్న ఆ పామును రెండో బుట్టలో ఉంచి మూతవేసి పక్కనే కూర్చుని చెమట తుడుచుకున్నాడు. ఆ యింటి యజమాని 'అమ్మయ్య' అనుకుని లోపలికి వెళ్లి చేతిలో అయిదు—రూపాయల నోటుతో యివతలికి వచ్చి సింగన్నకు ఇస్తూ, "యిది తీసుకో .... '' అన్నాడు.

సింగన్న వినయంగా రెండు చేతులతోనూ దాన్ని అందుకుని కళ్ల కద్దుకుని బొడ్లో భద్రంగా దాచుకున్నాడు. తర్వాత ఒక వేరు తీసి, ఆయన కిస్తూ, "ఇది ఉంచండి బాబయ్యా! దివ్యమైన వస్తువు .... '' అన్నాడు.

తర్వాత ఒక్క క్షణం ఆగి, "పట్టెడన్నం పెట్టించు తల్లీ! ఇయ్యాలంతా తిండి నేదు. కళ్లు తిరుగుతా ఉన్నాయి'' అన్నాడు. అతని గొంతు నీరసంగా ధ్వనించింది.

ఆమె "అయ్యో! దానికేం నాయనా? అలాగే సమయానికి దేవుళ్లా వచ్చావు. అలా కూర్చో..." అంటూ, లోపలికి వెళ్లి రెండు నిముషాలలో అన్నంతో నిండిన విస్తరి తెచ్చి అతని ముందు ఉంచింది.

సింగన్న నీళ్లు నిండిన కళ్లతో ఆమెవంక ఒకసారి చూసి, అన్నం కలుపుకుని కళ్ల కద్దుకుని తినటం ప్రారంభించాడు. అక్కడ చేరినవారు పాములను గురించిన తమ అనుభవాలను చెప్పుకుంటున్నారు.

* * *

తర్వాత అతడు ఆ యింటి యజమానికి దణ్ణం పెట్టి, పాముల—బుట్టలు నెత్తి కెత్తుకుని యివతలికి వచ్చాడు. పొద్దు వాలింది. ఎక్కడో సైరన్ కూస్తున్నది. పొద్దుగూకి, చీకటి పడిన తర్వాత గాని, తన ఊరికి పొయ్యే రైలు రాదు. "ఈ లోపల సూదిమందు కొనుక్కుని వేశను కెళ్లాలి'' అనుకున్నా డతడు.

పెద్ద బజార్లోకి రాగానే ముందుకు నడవటం కష్టమయింది. పెద్ద ఊరేగింపు ఒకటి ముందుకు కదిలివస్తున్నది.... జెండాలు గాలిలో రెపరెపలాడుతున్నాయి.. లౌడ్‌స్పీకర్లలోనుంచి 'స్వతంత్ర భారత్ జిందాబాద్,' 'పండిట్ నెహ్రూ జిందాబాద్', 'చైనా దురాక్రమణ నశించాలి' అని మిన్ను ముట్టేలా కేకలు వినబడుతున్నాయి.

ఊరేగింపు చౌక్‌లో ఆగింది. ఒకాయన బండిమీద ఎక్కి, లౌడ్‌స్పీకర్‌లో ఉద్రేకంగా ఉపన్యాసం యిచ్చాడు. సింగన్న శ్రద్ధగా విన్నాడు. అతనికి చాలా భాగం అర్థమయింది. చివరకు ఆ ఉపన్యాసకుడు "మన సరిహద్దులో బలవంతుడైన శత్రువుతో మంచులో, చలిలో, కొండలోయల్లో ధైర్య సాహసాలతో, దేశ రక్షణకోసం పోరాడుతున్న మన సైనికులకోసం విరాళాలివ్వండి.... వారు దేశ రక్షణ కోసం తమ ప్రాణాలనే త్యాగం చేస్తున్నారు. వారి ప్రాణ రక్షణకోసం మనం కొన్ని చిన్నచిన్న సుఖాలు త్యాగం చెయ్యాలి....'' అంటూ ముగించాడు.

మళ్లీ చెవులు బద్దలయేలా కేకలు ప్రారంభమైనాయి. అందరూ ఉద్రేకంతో ఊగిపోతున్నారు. జనంలో ఒకరిద్దరు వెళ్లి బండిమీద నిలబడి ఉపన్యాసం యిచ్చిన వ్యక్తికి తమ ఉంగరాలు, గడియారాలు యిచ్చివేశారు. సీళ్లు వేయబడిన పెద్దపెద్ద డబ్బాలు చేతుల్లో ఉంచుకుని వలంటీర్లు జనంలో తిరగటం ప్రారంభించారు. వారికి ఊపిరి సలపటంలేదు. జనం నాణేములూ, నోట్లూ ఆ డబ్బాలలో వెయ్యడంకోసం ఎగబడుతున్నారు.

సింగన్న కళ్లు పెద్దవి చేసుకుని అంతా చూస్తున్నాడు. అతనికి యుద్ధంలో చచ్చిపోయిన తన అన్న జ్ఞాపకం వచ్చాడు. ఆ పరిసరాలలోకి వచ్చిన ఒక వలంటీరు వైపుకు జనం చేతులలో నాణేములతో నోట్లతో ఎగబడ్డారు.

కొంచెం రద్దీ తగ్గగానే ఆ వలంటీరు బరువైన డబ్బాను అతికష్టంమీద మోసుకుంటూ అక్కడికి వచ్చాడు.

"బాబూ! నీగితం అంతా ఉత్త చీకటిమయంగా వుంది...."

పెప్స్
లోక ప్రసిద్ధయిన
గొంతు
మరియు
గుండె
బిళ్లలతో
రొమ్ము పడిశెము
త్వరితంగా నివారించ బడినది
గొంతు నొప్పి, రొమ్ము పడిశెము దగ్గులు, జలుబులు, గొంతు మరియు గుండె బిళ్లలైన పెప్స్‌తో త్వరితంగా నివారణ యగును. పెప్స్‌ను చప్పరించి, నొప్పిని నివారించి క్రిములను నిర్మూలించే చర్యను జరుపునట్టి... ఉపశమనకర ఆవిరులను ఆస్వాదించండి.

పెప్స్
గొంతు మరియు
గుండె బిళ్లలు
మందుల వ్యాపారు
లందరి వద్దనూ
దొరకును
పి. ఇ. ఫుల్‌ఫోర్డ్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.
FPY-56-TEL
లోకల్ ఏజంట్లు : దాదా & కంపెని,
86, నైనప్పనాయకన్ వీధి, మద్రాసు—3

ఐటెక్స్
బిందీ
కుంకుమ వాడు
అనేక ఆకర్షణీయ రంగులలో లభించును. శాస్త్రీయరీతిగా చేయబడిన సువాసనగల కుంకుమ తిలకం.
అరవింద్
లేబరేటరీస్
పి. బి. నెం. 1415,
మద్రాసు-17.

తెలంగాణ జిల్లాలకు, హైదరాబాదు మిన
ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ఏజెంట్లు :—
ప్రగతి ఏజెన్సీస్, విజయవాడ-1.

డాక్టర్ వృత్తి చేయండి

గ్రామకాలంలో ఇంటిలో పోస్టల్ ట్యూషన్‌ద్వారా హోమియోపతి విద్య, గవర్నమెంటు రిజిష్టర్డు కాలేజిద్వారా డిప్లొమా పొందండి.
ప్రాస్పెక్టస్ ఉచితం. వెంటనే వ్రాయండి.
Indian Homoeopathic College
(APW), JULLUNDUR CITY

పరిమళ
బ్రాహ్మీ హేర్ ఆయిల్

సున్నితముగా పరిమళం చేయబడిన ఈ ఆయుర్వేద హేర్ ఆయిల్ మెదడును చల్లపరచి, ఉపశమన గలిగించును. క్రమమైన బ్రాహ్మీ హేర్ ఆయిల్ వాడకం మెదడుకు కలుగు అలసటను తొలగించి, హాయిగా నిద్రపట్టించును. ఆరోగ్యమైన కురులు పెరుగుటకు తోడ్పడును.

బెంగాల్
కెమికల్
కలకత్తా
బొంబాయి
కాన్పూరు

భ్రష్టయోగి

సింగన్న—పక్కన నిలబడిఉన్న ఒక పదిహేనేళ్ల అమ్మాయి చేతులకున్న గాజులూ, మెడలోఉన్న చంద్రహారమూ, గొలుసూ తీసి యిచ్చేస్తున్నది. సింగన్న నివ్వెరపోయాడు. అతని కళ్లు చెదిరిపోయాయి. "అమ్మ బాబో! ఈ పిల్లకెంత ధయిర్యం" అనుకున్నాడు.

వలంటీరు తనవైపు కదిలివస్తున్నాడు. తనేమైనా యివ్వాలి.. సింగన్న బొడ్లో వెదికాడు.. చేతికి అయిదు—రూపాయల నోటు తగిలింది. క్షణంలో సగంలో అతని కళ్లముందు గంగీ, నూది మందూ, డాక్టరూ గిరగిరా తిరిగిపోయారు. మిగిలిన సగంలో తన కళ్లముందు ఒకటే దృశ్యం నిలిచిపోయింది..... భయంకరమైన మంచు కొండలలో, లోయలలో, ఎముకలు కొరుకుతూ, పళ్లు పటపటలాడించే ప్రాణాంతకమైన చలిలో, మర ఫిరంగులతో, తుపాకులతో, ప్రాణాలకు తెగించి బలవంతుడైన శత్రువును నిలవరిస్తున్న వీర యోధులు తప్ప అతని కప్పుడు మరేమీ కనిపించలేదు. అవును; వాళ్లు తనకోసమూ, తనవంటి ఈ జనంకోసమే అంత త్యాగాలు చేస్తున్నారు. తమకోసమే భార్యా పిల్లలనూ, తల్లిదండ్రులనూ సోమరి సుఖాలనూ లెక్కచేయక దేశ రక్షణకోసం ప్రాణాలను తృణప్రాయంగా అప్పగిస్తున్నారు. వారిలో ప్రతిఒక్కడూ తన అన్నవంటివాడే... వారిలో ఒక్కడుకూడా చలితో బాధపడకూడదు. వారిలో ఒక్కడుకూడా చేతిలో ఆయుధాలులేక నిస్సహాయంగా మరణించకూడదు.

సింగన్న పరిసరాలను గుర్తించే స్థితికి వచ్చేసరికి, అతని చేతిలో అయిదు—రూపాయల నోటు లేదు; అది వలంటీరు చేతిలోఉన్న డబ్బాలోకి చేరిపోయింది. అక్కడ ఉన్న నలుగురైదుగురు మనుషులు ఆతనివంక సాదరంగా చూస్తున్నారు.

ఊరేగింపు మళ్లీ మిన్నుముట్టే కేకలతో ముందుకు కదలి వెళ్లిపోయింది. అక్కడి జనం కొద్ది నిముషాలలోనే పలచబడ్డారు.

సింగన్న నెత్తిన పాములబుట్టలతో నడవటం ప్రారంభించాడు. బండి వచ్చేవేళయింది. అతని మనసులో యిప్పుడే ఆలోచనలూ లేవు.. ఎందుకో ఆనందంగా ఉంది .... అయినా ఒకమూల 'ఒళ్లెరగని జ్వరంతో పడిఉన్న గంగి—రూపం మాత్రం కనిపిస్తూనే ఉంది.

బజారులో మందుల షాపు ఒకటి కనబడింది. విద్యుద్దీపాల వెలుగులో రకరకాల మందులు అందమైన బీరువాల్లో పేర్చబడిఉన్నాయి. సింగన్న ఆ షాపుముందు ఒక్కక్షణం నిలబడి కన్నార్పకుండా చూశాడు. తర్వాత నిట్టూర్చి, మళ్లీ నడక సాగించాడు. స్టేషనులో బండి బయలుదేరేందుకు సిద్ధంగాఉంది.. టిక్కెట్టు కొనకుండా (పైసాకూడా లేదుగా మరి!) అతడు నేరుగా వెళ్లి, కదలబోతున్న రైలునెక్కి ఒక పెట్టెలో క్రింద కూర్చున్నాడు. రైలుపెట్టెలో కూడా అందరూ ఆ సాయంకాలం వచ్చిన వార్తాపత్రికలు చదువుతూ యుద్ధాన్ని గురించే మాట్లాడుతున్నారు.

సింగన్న దిగవలసినది పక్క స్టేషనులోనే. అతడు రైలు పరుగెత్తుతూ ఉండగా గంగిని గురించే ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. జరిగిందేదో జరిగిపోయింది. భగవంతుడి దయవల్ల తానింటికి వెళ్లగానే గంగికి జ్వరం తగ్గిపోయిఉంటే "ఏడు కొండల స్వామీ, ఎంకటేశ్వరులూ! శనివారంనాడు పొద్దుటేల నీకు టెంకాయ కొడతాను" అనుకున్నాడు.

అతనిలో ఈ ఆశాపాశం బాగా ధైర్యం కలిగించింది. మొండిధైర్యంతో రైలు దిగి, తన పాకవైపు నడిచాడు. కొద్ది గజాల దూరంలోనే తన పాకముందతనికి యిద్దరు ముగ్గురు మనుషులు కనిపించారు. అతని గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి. నెత్తిమీద రోజూ మోసే పాముల — బుట్టలే అయినప్పటికీ కొండలంత బరువున్నాయి. అతడు ఒణుకుతున్న కాళ్లతో ముందుకు నడిచాడు.

పాకలోనుంచి వైద్యుడు యివతలికి వస్తూ ఎదురువచ్చిన సింగన్నను చూసి, "భలేవాడివిరా నువ్వు! మందుకని వెళ్లి మాసికానికి తిరిగివచ్చే రకం. నిన్ను నమ్ముకుంటే యింతేనన్నమాట. ఇంజక్షన్లు తెస్తానని వెళ్లి యిప్పుడా రావటం?" అన్నాడు.

సింగన్న దణ్ణంపెట్టి బుట్టలు దింపుకుని ఆదుర్దాగా, "ఎట్టా ఉంది బాబూ!" అని అడిగాడు. ఆయన వెళ్లిపోతూ, "లోపలికి వెళ్లి చూడు" అన్నాడు.

పక్కయింటి ముసలమ్మ చిన్న దీపపు బుడ్డితో ముందు నడుస్తూ ఉండగా ఒణుకుతున్న కాళ్లతో సింగన్న, గంగి పడుకున్న మంచం దగ్గరికి వెళ్లి చూశాడు.

గంగి, అడుగుల చప్పుడు విని, ఇటువైపు తిరిగి నీరసంగా కళ్లు తెరిచి చూసింది. సింగన్నను కూర్చోమని సైగచేసి, "ఏటలా సిక్కిపోనావు? ఈ నాల్రోజులూ తిన్నావా లేదా పిచ్చోడినాగున్నావు ...." అన్నది.

సింగన్న — చేతికి ఆమె చెంపలూ, నుదురూ చల్లగా తగిలాయి. "జొరం తగ్గిపోనాదా?" అని అడిగాడు.

ముసలమ్మ: "తగ్గిపోక కూకుంటదేటి? మామూలు జొరమే గదంటరా? నూకలొండిపెట్టినాను. ఇగ నువ్వు లెగిసి నాలుగు మెతుకలెంగిలిపడు, సింగడూ" అన్నది.

సింగన్నకు ఆకలి లేదు. సాయంకాలం పాముని పట్టగానే, అన్నం పెట్టిన ఆ యిల్లాలి ముఖం జ్ఞప్తికి వచ్చింది. 'అన్నపూర్ణమ్మలా గుంది తల్లి. కడుపునిండా అన్నం పెట్టినాది....నా గంగికేమో జొరం తగ్గిపోనాది. సంపాయించిన అయిదు రూపాయిలూ నా అన్నల్లాటి సైనికుల కోసం యిచ్చేసొచ్చినాను. ఇక నాకు ఆకలేటి కవుతాది" అనుకున్నాడతడు. ముసలమ్మ దీపం అక్కడ ఉంచి, వెళ్లిపోయింది.

పూరిపాక — కప్పులో ఉన్న రంధ్రంలోనుంచి చల్లని వెన్నెల కిరణాలు నాలుగు వచ్చి, గంగి చెంపలమీద పడుతున్నాయి. సింగన్న, చిక్కిపోయిన గంగి — చెంపలు నిమురుతూ తృప్తిగా అలాగే కూర్చుండిపోయాడు. ★

రాజధాని కబుర్లు

9-వ పేజీ తరువాయి

ఉండటమే కాదు; విశాల హైదరాబాదు ప్రజలకు, ఆయనతో సన్నిహిత సంబంధం ఉంది. రాష్ట్రపతిగా, బొలారంలో రాష్ట్రపతి నిలయానికి విచ్చేసి, యిక్కడి ప్రజలతోనూ సంస్థలతోనూ పరిచయమయ్యాడు. ఉన్న పది రోజుల్లోనూ కూడా, కార్యక్రమాల తోరణాల్లోనే నలిబిలయిపోయాడు. ఈ రాష్ట్రంమీద, ఈ నగరంమీద, ఆయనకు ప్రత్యేక శ్రద్ధలున్నాయేమో అనే భావన ప్రజల్లో కల్గించాడు. ఇంకా యెక్కువ సన్నిహితుడు కావలసిందే! కాని ఆయన అనారోగ్యం అడ్డంగా నిలిచిపోయింది. రెండు—మూడు సార్లు, ఏదో రూపంగా హైదరాబాదు రావలసినవాడు, అనారోగ్య కారణంగా మానుకోవలసివచ్చింది. ఇది చాలా నిరుత్సాహం కలిగించినమాట నిజమే! అసలు నిజానికి ఆయన అనారోగ్యం అప్పుడప్పుడు, ఆయన కార్యదీక్షను, సేవాధర్మాన్ని పరీక్షిస్తూనే వచ్చింది. అయితే దాన్ని అధిగమించి, మనోనిబ్బరంతో, నిర్వహించుకుంటూనే వచ్చాడు. దేశంమొత్తంమీద హైదరాబాదు నగరమే ఆయనకు కొంతవరకైనా ఆరోగ్యాన్నిచ్చిందని చెప్పచ్చు. ఇక్కడి వాతావరణం, శీతోష్ణస్థితి ఆయన శరీరానికి సరిపోయినాయి. అందువలనే క్రిందటి సంవత్సరం, సతీసమేతంగా యిక్కడికే వచ్చి ఉన్నాడు. డాక్టర్ రాజేంద్రప్రసాద్‌గా కాదు; రాజెన్ బాబుగా వచ్చాడు. లేక్‌వ్యూ గెస్ట్‌హౌస్‌లో మకాం చేసినప్పుడు, ప్రజలకు యింకా యెక్కువగా సన్నిహితంగా రాగలిగాడు.

ఆనాడు సాయంత్రం నాలుగు గంటలు కావస్తోంది. ఆయన్ను చూద్దామని వెళ్లాం. సోఫాలో పద్మాసనుడై కూర్చున్నాడు. తలమీద టోపీ లేదు. నమస్కారం స్వీకరిస్తూ, ఆయన చేతులు జోడించాడు. వెళ్ళి, ప్రక్కనే కూర్చున్నాం. ఆయనతో మాట్లాడిన పది—నిముషాల్లోనూ, మహాత్మాజీ అంటూ, గాంధీజీ—విషయాన్ని, ఆయన అభిప్రాయాన్ని, ఎన్నిసార్లు ముచ్చటించారో లెక్కలేదు. ఆరోగ్యం మెరుగ్గానే ఉంది. ఇక్కడే ఇంకా కొన్నాళ్లుంటే, యింకా బాగా కుదటబడుతుందనే నమ్మకం కలుగుతోంది అన్నారు. ఎంతో ఆప్యాయతతో పలకరించినట్లు, మమ్మల్ని గురించిన విషయాన్ని ఆసక్తితో అడిగారు. నాతో వచ్చిన స్నేహితుడు, ఈ దేశ పరిస్థితులను ప్రస్తావిస్తూ, నిరుత్సాహాన్ని వెలిబుచ్చాడు. దానికి వెంటనే ఆయన సమాధానం యిచ్చారు: దేశంలో నైతికస్థాయి, యింకా బాగా పెరగాలి; అప్పుడు ఈ సమస్యలన్నీ, వాటంతటవే పరిష్కారమవుతాయని. అన్నింటికి మూల కారణమైన నైతిక విలువలను గురించి ఎంత చక్కగా చెప్పారు అనుకున్నాం. ఇతరులను నిందించటంకంటె, లోపించిన విషయాన్ని కొట్టచ్చినట్టు చెప్పారు. నిందారహితంగానూ, సబోధంగానూ, నిర్మాణాత్మకంగానూ, ఆయన ప్రవచనాలు ఉండబట్టే, అందరికీ గౌరవపాత్రుడయ్యాడు. గొప్పతనాన్ని, సాధించాలనే ఉద్దేశంతో కృషిచేసినవాడవుతేకాదు; అయితే యేం, తన కృషిచేత గొప్పతనాన్ని సాధించగలిగాడుగా! ★

జామ్-బక్

పాదముల వాపు నొప్పిని
శమనపర్చి నివారించును

కాళ్లవాపులు, వ్రణములు, కురుపులు, కాలిసపుండ్లు విషగాయములు, జామ్-బక్ గొప్ప చర్మ ఆయింట్‌మెంటుతో త్వరలో మానును. జామ్-బక్ చర్మంలోకి పోయి, గుణమిచ్చే ఔషధము దీనిలో జంతు క్రొవ్వులు నూనెలు లేవని గ్యారంటీ చేయబడినది.

Zam-Buk
జామ్-బక్
మూలికా బామ్

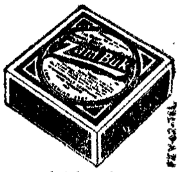

ఇది మందుల వ్యాపారు లందరివద్దను దొరుకును.
సి. ఇ. ఫుల్‌ఫోర్డ్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కొంపెనీ.

సోల్ ఏజంట్లు: దాదా & కంపెనీ,
86, నైనప్పనాయకన్‌వీధి, మద్రాసు-3.

సర్వ గర్భాశయ వ్యాధులను పోగొట్టి, ఆరోగ్యముగా సంతానము కలుగ చేయును. అన్నిచోట్ల దొరకును. వెల 2-8-0

కృష్ణావేబరేటరీ బెజవాడ